

СУСРЕТ СА ХРВАТСКИМ ГЕНЕРАЛОМ СЛАВКОМ БАРИЋЕМ

НАКОН ДУГОГ ПУТОВАЊА У НОЋ

**Кључне земље у региону,
Хрватска и СЦГ, својим
односом одређују
безбедност у овом делу
југоисточне Европе.
Будући да је колективна
безбедност одговорност
свих земаља, њихова
сарадња је – неминовност.**

Након сукоба, потом ћутања, дошло је време и за разговоре. Недавно је у нашој земљи боравио заменик начелника Генералштаба Оружаних снага Републике Хрватске генерал-пуковник Славко Барић и сусрео се са тадашњим замеником начелника ГШ ВСЦГ вицеадмиралом Михаилом Жарковићем. Разговори на тако високом нивоу потврдили су одлучност војног врха двеју земаља да прати нови правац у развоју међусобних односа, онако како је то политика зацртала.

– Ово је прва прилика да разменимо одређена искуства која имамо ми у Оружаним снагама Републике Хрватске са колегама из Војске Србије и Црне Горе. Ово је први радни састанак на коме смо покушали да утврдимо заједничке интересе наших земаља и оружаних снага. Савремени безбедносни ризици, изазови и претње више нису појединачни, већ заједнички, те захтевају и заједнички одговор и организацију. Стога смо расправљали о оним областима које су нам блиске, интересантне, где постоје могућности унапређења целокупног система одбране. Ми имамо искуства стечена у Партнерству за мир, чија је чланица Република Хрватска, а искрено се наддам да ће убрзо то постати и СЦГ. Промене које се дешавају у овом делу југоисточне Европе изузетно су динамичне, и војска се мора брзо прилагодити свим изазовима који су пред њом. Нове државе су осетљивије на такве безбедносне изазове, ризике и претње. Верујем да ћемо ову сарадњу следеће године унапредити међусобним сусретима, разговорима, али и заједничким активностима, као што смо планирали и договорили се.

Реформисање система одбране и његово прилагођавање захтевима времена једно је од кључних питања за земље које настоје да уђу у интеграције. Хрватска је већ ушла у Партнерство за мир. Да ли то значи да је далеко одмакла и у реформи оружаних снага?

– Реформе оружаних снага у Хрватској су, у бити, стале. Завршили смо прву фазу, што значи да смо знатно смањили број људи. Први део реформе састојао се у томе да се оружане снаге што више бројчано смање. Други део заснива се на функционалном реформисању, при чему нам је циљ успостављање нове организације. Једноставно смо покушали да се у свим подручјима система одбране и оружаних снага прилагодимо стандардима НАТО, почевши од саме организације Главног стожера, до организације наших јединица, организовања планирања и усвајања стандардних оперативних поступака који су неопходни ако желите да budete део НАТО. Такође, радимо на дугорочном плану развоја, где бисмо покушали да донесемо нашу визију развоја, која треба да буде потврђена у Хрватском сабору, како би компатибилност и интероперабилност са системима западних земаља, односно са чланицама НАТО, била стварна, не само декларативна. У првом делу реформе дали смо изузетно велика средства и уложили многе напоре у оспособљавање људства. Други део се, пре свега, односи на улагање у технику и њену модернизацију.

Све то зависи од могућности друштва да одвоји новац. Колико оно у Хрватској има разумевања за потребе система од-

бране и чињеницу да реформа тражи улагање у знање, школовање, опремање, куповину новог наоружања и средстава?

– Морам да признам да су захтеви оружаних снага свих земаља у транзицији увек много већи него што је оствариво. Хрватска има своје програме и када бих рекао да сам у потпуности задовољан обрачунским средствима, то не би било тачно. Међутим, Влада издваја и подржава модернизацију и издвајаће средства изван прорачунског дела, који није у складу с оним што смо декларисали. Ни финансирање међународних војних операција не иде из обрачуна Министарства одбране, односно оружаних снага, и у том смислу постоји подршка, али недовољна. А недовољна је зато што су средства којима располажемо највећим делом средства бивше југословенске војске. Она нису модерна ни компатибилна, а модернизација у ОС Хрватске је приоритет и у Копненој војсци, и у Ваздухопловству, и Морнарици. За то су нам потребна изузетно велика средства. Стога планирамо модернизацију у десетогодишњем периоду.

Поменули сте могућу сарадњу СЦГ и Хрватске у области наменске индустрије. Шта конкретно имате у виду?

– Земље које имају развијену наменску производњу знају за потребе наших оружаних снага. Ми смо дали одређене назнаке о томе шта нас занима и сада се покушава презентирати нова технологија. Али ми сматрамо да део производње мора бити у Републици Хрватској. С обзиром на претходну војну индустрију, мислим да постоје могућности за сарадњу наших капацитета и капацитета у СЦГ. Ништа нас не спречава да убрзо почнемо разговоре. Сигуран сам да има простора за то, те да би о томе требало да размишљају не само наше две државе већ и остале државе из бивше Југославије.

Како бисте представили хрватску војску данас?

– Реч је о малој војсци која улаже изузетно велике напоре у систем образовања и обуке, која тежи да буде рационална и економична, прати могућности државе, одговара на изазове модерног времена, изазове које намећу нови асиметрични облици угрожавања, војсци која има потенцијала и војсци која брзо усваја стандарде. Верујем да ће, уз подршку и усвајање нових средстава, нове технике, та војска бити по мери захтева Републике Хрватске, а исто тако и битан сегмент у овом региону, који ће брзо из региона у коме има неуралгичних тачака прећи у регион мира и развоја. Та војска ће моћи одговорити изазовима и бити гаранција мира у региону.

Ваша војска учествује у многим мировним операцијама. Према неким подацима, чак у једанаест. То је велико искуство за тако младе оружане снаге.

– У овом тренутку очекује нас већ шеста смена наших војних полицајаца и других официра – негде педесетак војника – у Авганистану. Преузели смо у потпуности задатке војне полиције. Наши официри су тамо на челним позицијама. У саставу Литвије шаљемо седам посматрача који ће бити у том делу. У многим земљама Африке, до Хаитија, имамо своје посматраче. Са уласком у Партнерство за мир добијате одређене задатке. Ако хоћете да уђете у одређена партнерства, регионалне иницијативе, или ако

желите да прилагодите своје јединице стандардима, морате да се докажете у одређеним мисијама. Од вас се захтева да око два одсто снага имате "напољу", а следећих осам да буде спремно за одлазак, док 40 одсто мора бити покретно и способно да буде ангажовано у врло кратком року. То изискује времена, стрпљења, нови приступ селекцији и обуци, нови начин промишљања. Покушавамо да уведемо професионализам у коме је однос између војника и Министарства јасно дефинисан: оружане снаге постављају захтев и кажу шта очекују од свог војника, а војник мора знати шта ће добити уговором.

Па, шта ће добити?

– То је јасно дефинисано нашим законима: он има одређена права и бенефиције, у зависности од мисије у коју је упућен. Војнику остаје домаћа плата, дневница која је отприлике 80 долара и одређена друга права, као што су животна осигурање и у случају повреда, и низ других права која се уговором недвосмислено прецизирају.

Шта опредељује војнике за одлазак у мировне операције?

– Један од мотива је професионално доказивање, али није занемарив ни материјални. У том смислу ми морамо да будемо одређени: ако од професионалног војника тражимо да изврши своје задатке, онда смо спремни и да га платимо.

У неким земљама јавно се испољава отпор према слању домаћих војника у удаљене крајеве. Јавља се страх од одмазде и слично. Како хрватска јавност реагује на ангажовање својих трупа у иностранству?

– Јавност је доста осетљива када је реч о слању наших јединица "напоље". Имали смо неких јавних расправа и противљења томе. На срећу, наша искуства су изузетно добра, нисмо имали рањених, нити погинулих у тим активностима. Сабор мора двојтретинском већином да усвоји одлуку о слању наших јединица ван земље. Ове године је већ усвојено да се у следећој утврдује број војника који ће бити послати. То значи да ће око 150 наших војника 2006. учествовати у различитим мисијама. Улазак у НАТО поставља јасне захтеве шта се од вас очекује, шта морате да постигнете и који је ваш допринос у тој организацији. Често се заваравам, па питамо шта ми очекујемо од НАТОа. Морамо да будемо спремни и рећи: ми НАТОу или том удружењу можемо да дамо то и то, или можемо на тај начин допринети стабилизацији, миру и једном другачијем окружењу. ■

Снежана ЂОКИЋ
Снимио Даримир БАНДА